

20.10.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**20 Ekim 2020
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

20 Ekim 2020 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU KARARLARI

— Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Kurulunun 14/10/2020 Tarihli ve 2020/136 Sayılı Kararı

— Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Kurulunun 14/10/2020 Tarihli ve 2020/140 Sayılı Kararı

YÖNETMELİKLER

— Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Meslek Personeli Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Türk Patent Enstitüsü Personelinin Yetiştirilmesi Amacıyla Yurt Dışına Gönderilmesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Çağ Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

KURUL KARARI

— Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 15/10/2020 Tarihli ve 9615 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 2/7/2020 Tarihli ve 2016/13566 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 2/7/2020 Tarihli ve 2016/14253 Başvuru Numaralı Kararı

Tarımın kâbusu La Nina geri döndü!

Mısır, soya, buğday, kahve gibi tarımsal ürünlerle kömür, demir cevheri ve kauçuk gibi hammaddeler kimi yerlere aşırı yağış kimi yerlere ise kuraklık getiren La Nina'nın rotası üzerinde. La Nina tarımsal üretimi kesintiye uğratabilir ve fiyatların yükselmesine neden olabilir.

Küresel emtia piyasalarında fiyatları bu yıl COVID-19 pandemisinin etkileri belirledi. Dünya ekonomisini kilitleyen salgın önce talebi vurarak fiyatları aşağı çekti, sonra aşı umutlarının ekonomiyi canlandırması fiyatların yükselmesini sağladı. Şimdi ise emtia fiyatları 'La Nina'nın etkisine giriyor. Adı 'küçük kız çocuğu' anlamına gelen La Nina', Pasifik Okyanusu'nda normalden daha ılıman hava sıcaklıklarına neden olan bir hava olayı. La Nina Uzakdoğu'da daha fazla yağışa, Kuzey ve Güney Amerika'da ise daha kurak bir döneme yol açıyor. Buğday, kahve ve soya fasulyesinin ağırlıklı Kuzey ve Güney Amerika'da yetiştirildiği düşünüldüğünde, kurak hava nedeniyle üretimde düşüş yaşanması bekleniyor. Diğer yandan yağışların rotası üzerinde birçok madenin bulunması kömür ve demir cevheri fiyatlarının da La Nina etkisini hissedebileceği anlamına geliyor.

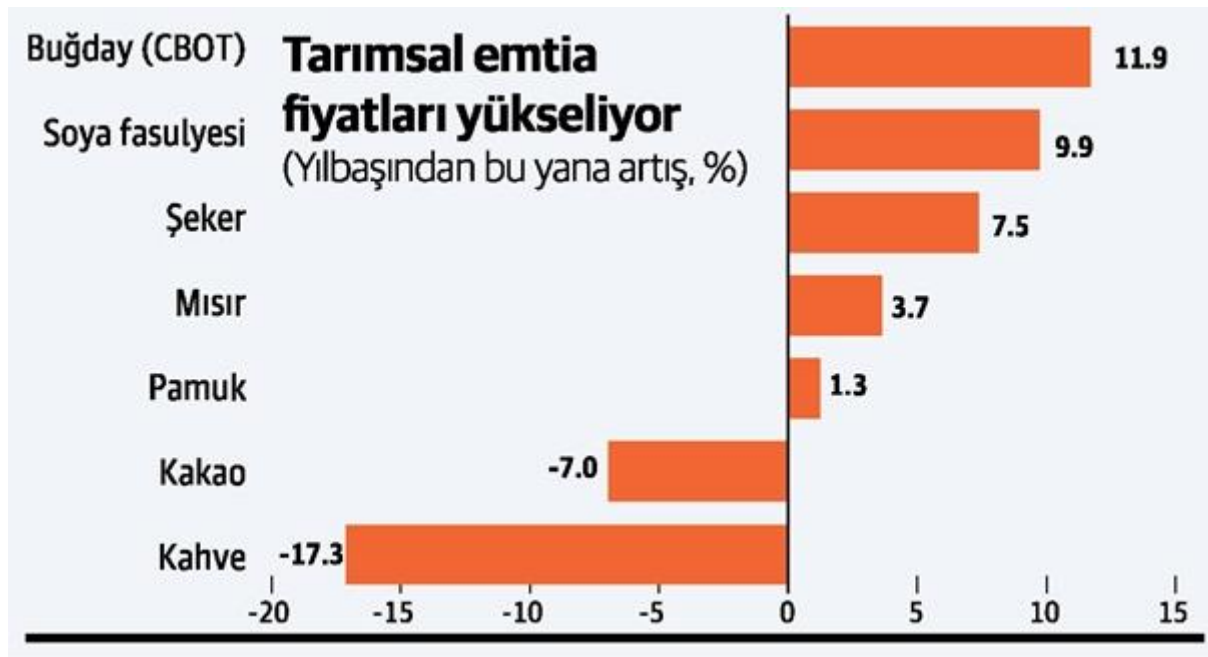
2011'de fiyatlar %37 yükselmişti

ABD İklim Tahmin Merkezi, 2011'de meydana gelen son önemli La Nina'dan sonraki en büyük La Nina olayının oluştuğunu resmen açıklamış durumda. Meteoroloji uzmanları La Nina iklim modelinin Şubat 2021'e kadar devam edeceğini tahmin

ediyor. 2011'de bu hava olayı emtia fiyatlarını sert bir şekilde vurmuş ve tarımsal emtiada milyarlarca dolarlık zarara yol açmıştı. Dünya Gıda Fiyat Endeksi 2009 sonundan 2011 Şubat ayına kadarki dönemde % 37 yükselmişti.

Madencilik için de risk oluşturuyor

ANZ emtia stratejisti Daniel Hynes, emtia fiyatlarında yeni bir La Nina etkisi konusunda uyarıda bulundu. Ocaktan bu yana soya fasulyesi fiyatları yaklaşık % 10 artarak 2018 yılından bu yana ilk kez 10 doların üzerine çıkarken, şeker % 7.5, mısır % 3.7, buğday % 12 yükseldi. Arjantin, Brezilya gibi Güney Amerika ülkelerine kuraklık, ABD'ye daha düşük sıcaklıklar ve fırtına, Güneydoğu Asya'ya seller ve ortalamanın üzerinde yağışlar getiren La Nina çok sayıda emtia ürünü için tehdit oluşturuyor. La Nina tarım piyasalarının yanında madencilik faaliyetleri için de risk oluşturuyor. Yağışların çok güçlü olması halinde Avustralya'da kömür ve demir cevheri madenlerinin faaliyetlerini aksatması halinde, fiyatlarda yukarı yönlü baskı oluşabilir.

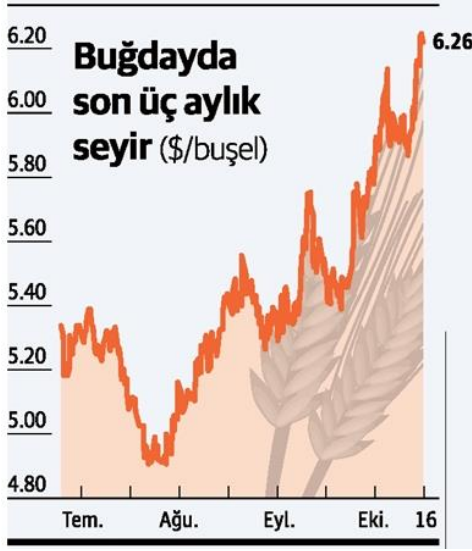

LA NINA'NIN OLASI ETKİLERİ

Soya fasulyesi 2.5 yılın zirvesinde

Fiyatı 10.51 dolar/buşel ile son 2.5 yılın en yüksek seviyesine çıkan soya fasulyesi, La Nina'nın etkisini en çok hisseden emtia ürünlerinden biri. La Nina'nın kuraklık getirmesinden endişe edilen Güney Amerika en büyük soya üreticilerinden. ABD, Brezilya ve Arjantin soya fasulyesi üretiminin yaklaşık yüzde 80'ini oluşturuyor ve üretimin kuraklık nedeniyle gerilemesi analistlere göre 2.5 yılın zirvesine çıkan

fiyatların daha da yükselmesine neden olabilir. Bir önceki büyük La Nina olayının yaşandığı 2011/2012 sezonunda Brezilya'nın soya üretimi yüzde 12 gerilemişti.

Buğday üretim tahminleri düşüyor

Kuraklığın üretimi baltalayacağı endişesiyle dünyada buğday fiyatları 6.26 dolar/buşel ile son 6 yılın en yüksek seviyesinde. ABD, Rusya ve Arjantin'de sıcak hava dalgası fiyatları yukarı itiyor. Dünyanın en büyük üçüncü buğday üreticisi Arjantin'de La Nina, yeni ekimlerin gecikmesine neden olarak kendini göstermeye başladı. Rosario tahıl borsası, 2020/21 buğday hasadı tahminini önceki 21-22 milyon tondan 18-19 milyon tona düşürdü. Ancak Arjantin ve kuraklık ile mücadele etmek zorunda kalabilecek bir diğer önde gelen üretici ABD'de azalan üretimin; La Nina'nın getirdiği nemden olumlu etkilenmesi beklenen Avustralya ve Kanada'daki elverişli buğday hasadı ile telafi edilmesi bekleniyor. Bunun da fiyat artışlarını sınırlandırabileceği belirtiliyor.

Mısır fiyatı 4 doların üzerine çıktı

Dünyanın en büyük mısır tedarikçilerinden Arjantin ve Brezilya'da kuru hava mısırı tehdit ediyor. Ocaktan bu yana yaklaşık yüzde 4 yükselen mısır fiyatları ekimde yükselişini sürdürerek 4 dolar/ buşel seviyesinin üzerine çıktı. Fiyatların Ağustos 2019'dan bu yana en yüksek seviyesine çıkmasında kuraklık nedeniyle Arjantin ve Brezilya'da hasadın gecikmesi etkili oldu.

La Nina'nın olumsuz etkisiyle üretim tahminleri aşağı doğru revize edilmeye başladı. Buenos Aires Tahıl Borsası, Arjantin'in bu yılki mısır üretim tahminini 50 milyon tondan 46 milyon tona düşürdü.

Palm yağı fiyatı 2021'de gerileyebilir

Palm yağı üretilen ülkelerin genellikle daha fazla yağış almasını sağlayan La Nina hava olayının 2021 yılında fiyatları aşağı çekmesi bekleniyor. Fitch Ratings tarafından hazırlanan raporda, ham palm yağı fiyatlarının bu yıl ortalama 600 dolar/ton ya da üzerinde olmasının beklendiği belirtildi. Ancak palm yağı üretim üsleri Endonezya ve Malezya'da La Nina etkisiyle artması beklenen yağışların gelecek yıl üretime destek olarak fiyatları ortalama 560 dolar/ton seviyesine çekebileceği ifade ediliyor. Ancak La Nina'nın etkisinin beklenenden uzun ve ağır olması halinde aşırı yağışların ürüne zarar vererek gelecek 3 ila 6 ayda fiyatların yukarı itebileceği uyarısı da yapılıyor.

Kahvede yetersiz talep fiyatı dizginliyor

Kahve fiyatları, azalan talep nedeniyle 1.0.7 dolarla yılın zirvesinin altında ancak fiyatların seyrini belli bir süre hava şartları belirleyebilir. Son büyük La Nina döneminde yani 2010-2012 arasında Arabica fiyatları yüzde 127'ye kadar yükselirken, Robusta yüzde 105'e civarında artış göstermişti. Arabica daha çok Brezilya'da yetiştirilirken, Vietnam ve Endonezya'da Robusta üretimi yaygın. Araştırma şirketi Gro-Intelligence raporuna göre La Nina, Brezilya üretimi üzerinde ciddi bir baskı oluşturacak. Küresel kahve üretiminin yüzde 40'ını yapan Brezilya dünyanın 1 numaralı kahve üreticisi ve 2'nci sıradaki Vietnam'ın iki katı üretim gerçekleştiriyor. Gro Kuraklık İndeksi, Brezilya'daki tüm üretim bölgelerinde kuraklık

başgösterdiğine işaret ediyor. Kahvede 3'üncü büyük üretici Kolombiya'da ise La Nina'nın ortalamanın üzerinde yağmurlar getirme eğiliminde olduğu belirtiliyor. Şiddetli yağmurların verimi düşüreceği uyarıları yapılıyor.

Şekerde üretim endişesi artıyor

Kuraklığın arzı etkileyeceği endişesiyle dünya piyasalarında şeker fiyatları 14 sent/lb ile mart ayından bu yana en yüksek seviyeye çıktı. Fiyatlar nisanda gördüğü yılın en düşük seviyesinin neredeyse yüzde 50 üzerinde. La Nina'nın Avustralya, Brezilya ve Tayland'da şeker üretimini olumsuz etkileyeceği uyarısı yapılıyor. Kuraklık, son büyük La Nina'da Brezilya'da üretimin yüzde 12 azalmasına neden olmuştu. Aşırı yağış ve kasırgalardan endişe duyan Avustralya'da henüz ürünün yüzde 30'unun hasat edilmemiş olması risk oluşturuyor. Bir diğer büyük üretici Filipinler'de Tarım Bakanlığı raporunda, 2020-2021 pazarlama yılında ülkenin ham şeker üretiminin yüzde 2,3 artışla 2,2 milyon tona çıkmasının beklendiği belirtilirken, ancak La Nina'nın üretimi engelleyebileceği ikazı yapılıyor.

Pamuk fiyatı güçlenmeye başladı

Mart ayında pandeminin etkisiyle 0.50 sent seviyesine kadar gerileyen pamuk fiyatları şu sıralar 0.70 sent ile 7 ayın en yüksek seviyesinde. Bazı analistlere güney ve batı Brezilya ve kuzey Arjantin'deki normalden daha kuru koşullar buradaki mahsuller üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabilirken, ABD'de de pamuk zarar görebilir. Ancak daha fazla yağmur Avustralya lifine fayda sağlayabilir.

Torba yasa teklifinde neler var?

İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ile çalışma hayatına yeni düzenlemeler getiriliyor. Teklif, Pandeminin istihdam üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmayı amaçlıyor ve uygulama süreleri uzatma yetkisi veriyor.

Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Hakkında Kanun ile işverenlere ve çalışanlara yönelik yeni düzenlemeler yapılması amaçlandı. TBMM'ye sunulan Kanun teklifinin gerekçesinde açıklandığı üzere, COVID-19 salgının istihdam üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması, salgın nedeniyle işveren ve işçiler üzerindeki yükün paylaşılması ve giderilmesi ile normalleşme sürecinde ekonomik aktivitelerin istihdamın artırılması ile desteklenmesi ve istihdamın devamının sağlanması amaçlanmıştır. TBMM' ye sunulan Kanun teklifinde yeni düzenlemeler ile var olan düzenlemelerin süresinin uzatılması yönünde hükümler bulunuyor.

Kanun teklifi ile getirilen düzenlemeler şöyle:

İşsizlik ödeneğinden yararlandırılan kişilerin işsiz kaldıkları sürenin azaltılması ve işgücüne daha çabuk geri dönmelerinin teşvik edilmesi amacıyla işten ayrılma tarihini takip eden 90 gün içerisinde işe girmeleri ve 12 ay süreyle kesintisiz hizmet akdine tabi olarak çalışmaları ve talepte bulunmaları halinde işsizlik ödeneğinden

yararlandıkları süre için hesaplanacak uzun vadeli sigorta primleri İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacak.

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunun geçici 10'uncu maddesinde düzenlenen Genç, Kadın ve Mesleki Belge Sahibi Olanların İstihdamına Yönelik Teşvik uygulamasının 31/12/2023 tarihine kadar uzatılabilmesi için Cumhurbaşkanına yetki verilmekte.

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunun geçici 19'uncu maddesinde düzenlenen ilave istihdam desteğinin süresinin 31/12/2020 tarihinden 31/12/2023 tarihine kadar uzatılabilmesi için Cumhurbaşkanına yetki verilmekte.

7103 sayılı kanunla düzenlenen ve ilave istihdam sağlayan özel sektör işverenlerine 31/12/2020 tarihine kadar sağlanacak olan gelir vergisi stopaj teşviki ve damga vergisi desteği uygulamasının 31/12/2023 tarihine kadar uzatılabilmesi için Cumhurbaşkanına yetki verilmekte.

Esnaf Ahilik Sandığı uygulamasının yürürlük tarihi 31/12/2023 olarak değiştirilmekte.

Kısa Çalışma ödeneği süresinin 30/6/2021 tarihine kadar uzatılması için Cumhurbaşkanına yetki verilmekte.

7252 sayılı kanunla düzenlenen normalleşme desteğinin uygulama süresinin 30/6/2021 tarihine kadar uzatılabilmesine ilişkin Cumhurbaşkanına yetki verilmekte.

4447 sayılı Kanununa eklenecek geçici 27'nci madde ile işsiz halde bulunan kişilerle SGK'ya bildirilmeksizin çalışan kişilerin de istihdam edilebilmesi için; iş veya hizmet sözleşmesi 01/01/2019-17/4/2020 döneminde sona erenler ile Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmeksizin çalışanların en son çalıştıkları işyerlerine başvurmaları ve bu işverenler tarafından fiilen çalıştırılmaları halinde bu sigortalılar için işverenlere her ay bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle günlük 44,15 TL destek verilmektedir. Başvuruda bulunanlardan işveren tarafından işe alınıp ücretsiz izne ayrılanlar için ise günlük 39,24 TL nakdi ücret desteği verilecek. Ayrıca bu kapsamda olup başvurusunun kabul edilmediğini bildirenler için hanesinde sosyal güvenlik kuruluşlarından gelir ya da aylık alan, kısa çalışma ödeneğinden ya da işsizlik ödeneğinden faydalanan veya 5510 sayılı Kanunun 4-1/a,b,c kapsamında sigortalı olan veya 506 sayılı Kanunun geçici 20'nci maddesi kapsamındaki sandıklara tabi olarak çalışan ile düzenli sosyal yardım alan bulunmamak şartları ile 4857 sayılı Kanunun geçici 10'uncu maddesinde yer alan fesih yapılamayacak süreyi geçmemek üzere Fondan hane başına günlük 34,34 Türk Lirası destek verilecek.

4447 sayılı Kanununa eklenecek geçici 28'inci madde ile işverenler tarafından 2019/Ocak-2020/Nisan döneminde en az sigortalı bildirimi yapılan aydaki/dönemdeki sigortalı sayısına ilave olarak istihdam edilecek her bir sigortalı için her ay bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle destek verilecektir. Bu destek kapsamında, işe alındığı tarihten itibaren fiilen çalıştırılacak sigortalılar için günlük 44,15 TL; ilave olarak işe alınacaklardan işveren tarafından ücretsiz izne ayrılacak olanlara ise günlük 39,24 TL nakdi ücret desteği verilecek.

4857 sayılı İş Kanununun 11'inci maddesinin ikinci fıkrasında, "Belirli süreli iş sözleşmesi, esaslı bir neden olmadıkça, birden fazla üst üste (zincirleme) yapılamaz. Aksi halde iş sözleşmesi başlangıçtan itibaren belirsiz süreli kabul edilir, hükmü bulunmaktadır. Belirtilen maddeye bir fıkra eklenerek, 25 yaşını doldurmamış veya 50 ve üzeri yaşta olan işçilerle yapılacak belirli süreli iş sözleşmelerinin şartları yeniden düzenlenerek mevcut sınırlamalara tabi olmaksızın belirli iş sözleşmesi yapılabilmesi imkanı getirilmektedir.

5510 sayılı Kanuna ek madde eklenerek, 25 yaşın altında olan gençlerin esnek çalışması halinde prim oranları yeniden düzenlenmiştir. Yapılacak düzenleme ile işveren emrinde ay içerisinde 10 günden az çalışanlar için yüzde 2 iş kazası ve meslek hastalıkları primi ile yüzde 7,5'i işveren yüzde 5'i sigortalıya ait olmak üzere yüzde 12,5 oranında genel sağlık sigortası primi işverence ödenecektir. Bu düzenlemeden yararlanabilmek için gencin 25 yaşından küçük olması, ayda 10 günden az çalışması ve işe girdiği tarihten önceki bir yıl içinde 120 günden daha fazla prim ödeme gün sayısının olmaması gerekmektedir.

Kanun teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşmelerinin tamamlanmasının ardından Genel Kurulda müzakere edilecek.

Gözler Merkez'de beklenti artış yönünde

Merkez Bankası uzun bir süre ara verdiği faiz artışına enflasyon ve kur baskısıyla yeniden başladı. Geçen ay 200 baz puan artışla çift haneye ulaşan fonlama faizi, yılsonuna ilişkin tahminleri de değiştirdi.

Uzun bir süre faiz artışına ara veren Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, artan enflasyon ve kur baskısına daha fazla dayanamadı. Merkez Bankası Başkanı değişikliğinden sonra politika faizini yüzde 24 seviyesinden 8,25'e kadar indirdi. Yaklaşık 4 aylık sabit faizin ardından geçtiğimiz Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısında 200 baz puanlık artış gerçekleşti. Böylece politika faizi çift haneye ulaşarak 10,25 seviyesine ulaştı. TCMB'nin 22 Ekim Perşembe günü gerçekleştireceği PPK toplantısına ilişkin anketine katılan ekonomistlerin tamamı politika faizinin artırılacağını tahmin etti. AA Finans'a katılan 17 ekonomistin tamamı politika faizinde (bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı) artışa gidileceği öngörüsünde bulundu. Faiz artışı bekleyen ekonomistlerin beklentileri 100 baz puan ile 200 baz puan arasında yer aldı. Ekonomistlerin yıl sonu politika faizi beklentilerinin medyanı yüzde 12,25 olurken, beklentiler yüzde 11,75 ile yüzde 15 arasında yer aldı.

Bloomberg HT Araştırma Masası'nın TCMB'nin faiz kararına ilişkin düzenlediği beklenti anketine katılan 19 kurumun medyan tahmini, politika faizinin 175 baz puan artırılarak yüzde 12'ye çıkarılacağı yönünde. En düşük faiz beklentisini paylaşan kurum, politika faizinin 100 baz puan artırılarak yüzde 11,25'e çıkarılmasını bekliyor, en yüksek faiz beklentisini paylaşan kurum ise politika faizinin 250 baz puan artırılarak yüzde 12,75'e yükseltileceğini öngörüyor. Kurumların yıl sonu medyan

politika faiz beklentisi ise yıl sonunda yüzde 12,50 olacağı yönünde. Yıl sonu için en düşük beklentiyi paylaşan kurum politika faizinin 125 baz puan yükseltilerek yüzde 11,50 olmasını beklerken, en yüksek beklentiyi paylaşan kurum ise faizin 350 baz puan artırılarak yüzde 15 olmasını öngörüyor.

KUR FİYATLAMAYA ŞİMDİDEN BAŞLADI

Merkez Bankası'nın faiz artışı beklentisi piyasalara da pozitif yansıdı. Haftanın ilk işlem gününde ağırlıklı olarak 7.93-7.95 hattında hareket eden dolar/TL, yeni haftanın ilk gününde en düşük 7.90'ın altına geriledi. Euro/TL de benzer bir grafik çizerek en düşük 9.22 seviyesine kadar çekildi. Fakat, 3'ler düzeyine kadar çekildi. Yeniden alımların etkisiyle kur yukarı doğru hareketlendi. Piyasada TCMB kararı haricinde yakından izlenen gelişmeler ise ABD seçimleri, Brexit gelişmeleri, koronavirüste küresel artış trendi, AB ile tansiyonun yeniden artması endişesi, Azerbaycan-Ermenistan gerilimi ve S-400 hava savunma sistemleri konusunda devam eden süreç yer alıyor. TCMB'nin devam eden sıkılaştırma adımları piyasalardaki en önemli destek unsuru olmaya devam ediyor. Bankanın piyasaya uyguladığı fonlamanın son maliyetini gösteren ağırlıklı ortalama fonlama maliyeti Cuma günü itibarıyla yüzde 12,26'ya yükseldi. Fonlama maliyeti Temmuz ortasında yüzde 7,4'ün altına kadar inmişti. Bu da 500 baz puana yakın sıkılaştırma uygulandığı anlamına geliyor. Fonlama maliyeti geçen hafta ilk kez mevcut enflasyonun üzerine çıktı. TCMB'nin politika faizi yüzde 10,25 faiz koridorunun üst bandı yüzde 11,75 geç likidite penceresi faiz oranı ise yüzde 13,25 seviyesinde bulunuyor. Enflasyon ise Eylül'de yüzde 11,75 seviyesindeydi.

Tek yapılandırmada kapsam genişliyor

Ekim ayı sonuna kadar tamamlanması beklenen vergi, sosyal güvenlik primleri ve diğer kamu alacaklarının tahsiline ilişkin düzenlemeye, matrah artışı ile bozulan yapılandırmaların da dahil edilmesi tartışılıyor.

Salgın sonrası yoğun biçimde talep edilen ve Hükümetin bazı bakanları tarafından Ekim ayı sonu işaret edilen vergi, prim ve kamu borçları yapılandırma düzenlemesine yönelik olarak hazırlıklar devam ediyor. Düzenlemenin TBMM'ye sunulan istihdam paketi içine önergelerle eklenerek kanunlaştırılması planlanıyor. Yayımlanan 2021-2023 dönemi Orta Vadeli Plan (OVP) ve Orta Vadeli Mali Plan'da (OVMP), plan döneminde kamu alacaklarına yönelik olarak bir yapılandırmanın yapılmayacağı belirtilmişti. Bu nedenle çeşitli kanallardan yapılacak düzenlemenin kapsamının genişletilmesi talepleri geliyor. Geçen hafta yapılan toplantıda, af kapsamına öğrenci kredisi ve trafik borçları gibi bireysel kamu alacaklarının da dahil edilmesinin kararlaştırıldığı kamuoyuna yansımıştı.

DÜNYA'nın edindiği bilgilere göre bu toplantıda ayrıca şirketler kesimi için de daha geniş bir yapılandırma yapılmasının tartışıldığı öğrenildi. Önceki düzenlemelerde zaman zaman kullanılan "kasa affı" ve matrah artışı yoluyla geçmiş dönem incelemelerin ortadan kaldırılması uygulamalarının da yasaya konulması istendi. Özellikle KOBİ'lerde şirket ortakları ya da sahipleri vergiye tabi kâr dağıtımı ve maaş

dışında şirketlerinden para çekebiliyor. Muhasebeleştirilirken de bu tutarlar genellikle “kasada” gösteriliyor. Yapılacak düzenleme ile belirli bir tutar ya da herhangi bir ödeme yapılmadan bu tür muhasebe kayıtlarının gerçeğe uygun hale getirilmesine izin veriliyor.

Diğer bir talep ise matrah artışı yönünde oldu. Yine önceki dönemlerde kullanılan bu araçla, firmalar gönüllü olarak beyan ettikleri son matrah üzerinde artış yaparak ödüyor. Bunun karşılığında kamunun geçmiş dönem şirket mali incelemesi yapmaması hükme bağlanıyor. Bu incelemeden vazgeçme unsuru kara para aklama vb. ağır suçları kapsamıyor. Bu arada, yapılandırma düzenlemesine yönelik olarak kamu, önceki yapılandırmaları bozulan şirketlere yeni hak verip vermeyeceğini de tartışacak. Halen yürürlükte bulunan ve bazı ödemeleri devam eden, 2017 ve 2018'deki yapılandırma yasaları kapsamında başvuranların ödemeleri devam ediyor. Bu kapsamda yapılan başvuruların dikkate değer bir kısmının taksitlerin ödenememesi nedeniyle bozulduğu belirtiliyor.

Erdoğan: Topyekun bir eğitim öğretim reformu gerekiyor

Erdoğan, "Önümüzdeki dönemde önceliğimizi aileden başlayarak eğitim öğretim hayatları boyunca evlatlarımızı hakkıyla yetiştirmek olarak değiştirmemiz şarttır. Bu değişim sıradan bir müfredat tadilatının ötesinde topyekun bir eğitim öğretim reformunu gerektirir." dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, yaşanan her hadisenin, geçmişi anlamadan geleceği kavramanın mümkün olmadığını hatırlattığını belirterek, "Meseleye siyasi ve ekonomik taraflarını bir kenara bırakarak sadece ilmi yönüyle bakacak olursak, mesela Batı dünyası tıptan sosyolojiye kadar pek çok alanda ilhamını bizim köklerimizden almıştır." dedi.

Erdoğan, İbn Haldun Üniversitesi Külliyesi Açılış Töreni'ndeki konuşmasında, külliyenin, şehre, ülkeye, ilim ve fikir dünyasına hayırlı olmasını diledi.

Açılışa katılan Şeyhülislam Allahşükür Paşazade ve Katar'dan Sani Bin Hamad El-Saniye de şükranlarını sunan Erdoğan, üniversitenin banisinin 1996'da kurucuları arasında yer aldığı İstanbul Gençlik ve Eğitime Hizmet Vakfı'nın nüvesini oluşturduğu Türkiye Gençlik ve Eğitime Hizmet Vakfı (TÜRGEV) olduğunu söyledi.

Erdoğan, TÜRGEV'in okul öncesinden üniversiteye, yurttan bursa kadar geniş bir yelpazede yurt dışına kadar uzanan hizmetleriyle eğitim ve öğretim alanında ülkeye en önemli marka olduğunu kaydetti.

Sadaka-i cariye vasfındaki bu hizmetlerin ifasına destek olan herkesin, her hayır sahibinin ortaya çıkan manevi hasıladan istifade edeceğine inandığını dile getiren Erdoğan, resmi açılışını yapmak üzere bir araya geline İbn Haldun Üniversitesi Külliyesi'nin hem gerisindeki felsefi birikim hem mimarisi hem donanımıyla iftihar verici bir eser olduğunu ifade etti.

Erdoğan, öğrencilerin derslerinde ve ders dışı faaliyetlerinde ihtiyaç duyacağı eserleri barındıran külliyenin Mimar Sinan'dan alınan ilhamla örnek bir eser olarak vücuda getirildiğini belirterek, üniversitenin nitelikli eğitim ve öğretim kadrosuyla lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin bu güzel atmosferde ülkede sosyal bilimler alanında yeni bir dönemin kapılarını açacağına inandığını söyledi.

Birkaç yıl sonra üniversitenin içi, dışı ve çevresinin de yemyeşil ağaçlık bir alan haline geleceğini ifade eden Erdoğan, faaliyete başlamasının üzerinden çok kısa bir süre geçmesine rağmen üniversitenin bu misyona layık olduğunun işaretlerini şimdiden verdiğini kaydetti.

Erdoğan, bu vesileyle kuruluşundan külliyesinin inşasını kadar üniversitenin gelişip büyümesine katkı yapan herkese teşekkür etti.

İbn Haldun'un önemi

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İbn Haldun'un tarihçiliği, siyaset bilimciliği, devlet adamlığı, filozofluğu yanında dünyada sosyoloji ilminin kurucusu olarak kabul edildiğini belirterek, şöyle devam etti:

"Kendisi bunu ümran ilmi olarak tarif ediyor. Hayatı Tunus, Cezayir, Fas, Endülüs, Mısır gibi coğrafyalarda ilimle, yöneticilikle geçen İbn Haldun bu tecrübelerini Mukaddime adıyla bildiğimiz eserinde insanlığın istifadesine sunmuştur. Bu büyük alim insanlığa en büyük katkısı olan ümran ilminin amacını, daha önce olup olan daha sonra olacakların anlaşılması gayreti şeklinde tanımlıyor. Esasen bu çerçevede İbn Haldun Üniversitesi'nin üzerine inşa edildiği değerleri de özetliyor. Bu yaklaşımın önemini günlük hayatımızda sıklıkla görüyoruz.

Yaşadığımız her hadise geçmişini anlamadan geleceği kavramanın mümkün olmadığını bize tekrar tekrar hatırlatıyor. Meseleye siyasi ve ekonomik taraflarını bir kenara bırakarak sadece ilmi yönüyle bakacak olursak, mesela Batı dünyası tıptan sosyolojiye kadar pek çok alanda ilhamını bizim köklerimizden almıştır. Buna karşılık

biz kendi köklerimizi tamamen unutarak veya dışlayarak onun türevlerini esas kabul etmek suretiyle iki asırdır kendimize yol ve yön bulmaya çalışıyoruz. Bir başka ifadeyle fikri bir buhranın içinde çırpınıyoruz. Halbuki siyasi bağımsızlığın da ekonomik bağımsızlığın da temelinde fikri bağımsızlık yatar. Osmanlı'dan Cumhuriyete ülkemizin bu süreçte yaşadığı tartışmaların merkezinde hep geleceğimizi nerede arayacağımız sorusu yatmıştır."

Erdoğan, "Sonuçta, ülke ve millet olarak kendimizi kontrolsüz bir Batılılaşma fırtınasının içinde bulduk. Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür nesiller yetiştirmek için çıkılan yolun en sığından, en bayağısından, en çarpığından bir Batı taklitçiliğine dönüşmüş olması, Cumhuriyetimizin en büyük kaybıdır. Her dönemde elbette bu fikri sancıyı yaşayan, tartışmayı ve arayışı sürdürmeye çalışan dava insanları çıkmıştır. Ama bunların sesi ve üretimi devlet gücünü de arkasına alan kayıtsız şartsız Batıcılığı savunan zihniyetin faşist dayatmaları karşısında yetersiz kalmıştır." dedi.

Türkiye'nin siyasi, ekonomik ve askeri olarak yeniden kendine güvenini kazandığı şu son dönemin bu tür tartışmaların, arayışların, gayretlerin daha adil şartlarda yürütmesine de imkan verdiğini belirten Erdoğan, Türkiye'nin bir fikri tartışma zenginliğini kendisi, dostları ve tüm insanlık için hayırlı bir inkişafı neticelendireceğini söyledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, hükümet olmak ile muktedir olmanın, muktedir olmak ile iktidar olmak arasındaki farkın herkesçe iyi bilindiğini ifade ederek, sözlerine şöyle devam etti:

"Aynı şekilde gerçek iktidarın, fikri iktidar olduğunu da gayet iyi biliyoruz. Tek tek bireylerden başlayarak toplumun tamamına ve oradan da insanlığa uzanan fikri iktidar yolu gerçekten zor ve zahmetli bir süreçtir. Şahsen bu konuda kendimi biraz mahzun hissediyorum. Samimi bir muhasebe ile geçtiğimiz 18 yılda her alanda tarihi eserlere ve hizmetlere imza attığımızı ama eğitim ve öğretimde, kültürde arzu ettiğimiz ilerlemeyi sağlayamadığımızı düşünüyorum. Bunu iddialı söylüyorum bugün Batı'nın üniversitelerinde bizim ulaştığımız bu kemiyete onlar ulaşamadılar. Bunun yanında hele hele orta öğretimde hiç mi hiç ulaşamadılar. Biz bunları aştık. Şimdi burada keyfiyet üzerindeki süreci bizim hızlandırmamız gerekiyor. Eğitim-öğretim görüyorlar ama çoğu alanda hepimizi mutmain edecek düzeyde yetişmiş insan gücüne sahip değiliz. Genç bir nüfusa sahibiz hamdolsun ama medeniyet tasavvurumuzu layıkıyla hayata geçiremiyoruz. Medyamız en modern altyapıya sahip ama bizim sesimizi ve nefesimizi yansıtmıyor. İlimde, sanatta, kültürde hep benzer sıkıntılarla karşı karşıyayız. En haklı olduğumuz konularda bile dünyaya kendimizi anlatamıyoruz. İşte bunun için de fikri iktidarımızı hala tesis edemediğimiz kanaatindeyim. Hiç kimsenin bu fikri iktidar arayışından rahatsız olmaması gerekir.

Bu arayışın sona ermemesi bir ülkenin ve toplumun felaketi demektir. Tam tersine bu arayışa herkesin destek vermesini, katkı sağlamasını özellikle bekliyoruz."

"Taklitçilik mevcudun ardından gitmek demektir"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, fikri iktidarı siyasi kadroların değil ilim, sanat ve hikmet insanların inşa edeceğini kaydetti. Siyasi kadroların ancak onlara ihtiyaçları olan zemini hazırlayacağını belirten Erdoğan, "Dolayısıyla bu konudaki sorumluluğun bir kısmı bize aitse önemli bir kısmı da ilim ve fikir adamlarımıza aittir." dedi.

Bin yıl önceki ilim ve hikmet büyüklerinin, dünyadaki tüm bilgileri, teorileri, karşı tezleri bilen, bunların hepsinin üzerine çıkarak kendi fikri üretimini yapan insanlar olduğunu vurgulayan Erdoğan, şöyle devam etti:

"Bugün de ihtiyacımız olan işte bu anlayıştır. Bir şekilde önüne konan çerçevenin körü körüne fanatikliğini yapanın kendine de ülkesine de medeniyetine de hayrı olmaz. Taklitçilik mevcudun ardından gitmek demektir. Halbuki bize lazım olan ilhamını gelenekten alan yenilikçiliktir. Elbette dünyanın bilimde, teknolojiye, kültürde, sanatta geldiği yeri toptan reddedecek, görmezden gelecek kadar gerçeklerden kopuk değiliz. İletişim mecralarının böylesine geliştiği tüm dünyanın adeta küçük bir köy hükmünü kazandığı günümüzde başka türlü hareket etmenin mümkün olmadığını da gayet iyi biliyoruz. Günlük hayatımızda otomobili bırakıp atı ulaşım vasıtası haline getirmek gibi bir düşüncemiz tabii ki yok. Bilgisayarın getirdiği kolaylıkları bir kenara bırakıp taş, tahtaya, parşömene yazarak konvansiyonel yöntemlerle işlerimizi yürütmek gibi bir saplantımız da bulunmuyor. Bu tür hayattan ve fıtrattan kopuk düşünceler peşinden koşanlara baktığımızda mücadele ettikleri sistemin tam da merkezinde yer aldıklarını görüyoruz. Bizim derdimiz ve arayışımız başkadır. Dünyadaki hakim fikri anlayışın ve fiili düzenin sadece ardından giderek, kendimize çok daha ileri bir medeniyet inşa edemeyeceğimize inanıyoruz."

"Fikri alanda da üretici olmanın gayreti içindeyiz"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, geçmiş ve mevcut tüm medeniyetlerin birikimini kullanarak, hepsinin ötesine geçmenin gayreti, kararlılığı ve üretkenliği içinde olmak gerektiğini vurguladı.

"Tek vazgeçilmezimiz inancımızın naslarıdır." diyen Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Onun dışındaki her şeyi geleceği kucaklayacak şekilde yeniden yorumlamak, yeniden üretmek mümkündür. Bir başka ifadeyle ne insanlığın milletimizin ve inancımızın binlerce yıllık birikimine sırtımızı döneceğiz ne de modern dünyanın

sunduğu imkanları reddedeceğiz. Her ikisini birden değerlendirerek inancımızın mutlak hakikatlerinden aldığımız güçle çok daha büyük hedefler peşinde koşacağız. Esasen insanoğlu kimi zaman iyi yönde, kimi zaman kötü yönde kendisini sürekli yenileyen bir varlıktır. Bunun içinde sürekli yeni peygamberlerle Hakk'a davet edilmiş yeni ilim, fikir, gönül insanlarıyla kalbi ve dünyası yoğrulmuştur. Kendimizi mevcut şartlara hapsederek fikri tüketicilikten öteye geçemeyiz. Biz her alanda olduğu gibi fikri alanda da üretici olmanın gayreti içindeyiz. Geleceğe bırakacağımız en kıymetli mirasın fikri bakımdan üretken, nitelikli insan olduğu inancıyla bu doğrultuda var gücümüzle çalışmayı sürdüreceğiz."

"Türkiye, kuru kuruya Batıcılık saplantısı yanında, yine aynı kaynağın ürünü pek çok sapkın ideoloji ve akımın zehrine de maruz kalmış bir ülkedir." diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Fikri iktidarımızı kökü ve ruhu itibarıyla bize ait olmayan bir medeniyete kaptırmamızın sebebi, bu sapkın akımların önlerinin bilinçli bir şekilde açılmasıdır. Fütüvvet ehli bir nesil yerine amorf bir nesil yetiştirme gayreti, ülkemize ve milletimize oldukça pahalıya mal olmuştur. Geçmişten bugüne yaşadığımız nice acıların, döktüğümüz nice gözyaşlarının, çektiğimiz nice sıkıntıların gerisinde, kuşaklar boyunca maruz kaldığımız bu fikri istila gerçeği vardır." ifadelerini kullandı.

Yapılması gerekenin kendi medeniyet birikimi ve hedeflere uygun nesiller yetiştirmek olduğunu dile getiren Erdoğan, şöyle konuştu:

"Türkiye'nin 2053 Vizyonu'nun ana fikrini bu konu oluşturmalıdır. Ülkemizin geçmişten bugüne eğitim öğretim sistemi, çocuklarımıza sadece maddi bilgi yükleme üzerine kuruludur. Her okul seviyesinde öğretime ağırlık verilirken, eğitim kısmı ihmal edilmiştir. Özellikle medyanın etkisiyle aile dahil geleneksel eğitim öğretim yapılarının gücü azalırken, yerine daha iyisi konulamamıştır. Evlatlarımızın zihin ve gönül dünyalarındaki boşluk da Batı merkezli popüler kültür ürünleriyle veya sapkın akımların hezeyanlarıyla doldurulmuştur. Bunun için önümüzdeki dönemde önceliğimizi aileden başlayarak eğitim öğretim hayatları boyunca evlatlarımızı hakkıyla yetiştirmek olarak değiştirmemiz şarttır. Bu değişim sıradan bir müfredat tadilatının ötesinde topyekun bir eğitim öğretim reformunu gerektirir.

Okul öncesinde ve ilkokulda tek ihtiyacımız olan, değerlerini iyi bilen, inancına, kültürüne, tarihine, diline sahip çıkan, ailesine ve toplumuna karşı sorumluluklarını özümsemiş insanlar yetiştirmektir. Diğer hususlar için endişe etmemize gerek yoktur. Çünkü evlatlarımızın diğer bilgilere sahip olabilmeleri için, önlerinde yeteri kadar uzun bir eğitim öğretim hayatı vardır. Ortaokul dönemini çocuklarımızın zihni ve fiziki kabiliyetlerini keşfetmeye, onları geleceğe, doğru alanlarda hazırlamaya yönelik bir anlayışla şekillendirmeliyiz. Lise dönemini artık ruhu zenginleşmiş, kendini tanımış, yapabileceklerini bilen gençlerimizin somut alanlara yönelecekleri bir eğitim öğretim süreci olarak tasarlamalıyız. Yükseköğretimi ise ön lisansından lisansına, yüksek

lisansından doktorasına kadar her safhasıyla milletimizin fikri iktidarının üretim merkezleri haline dönüştürmeliyiz. Bunu başardığımızda, tıpkı geçmişte yaptığımız gibi, kendimizle birlikte tüm insanlık için aydınlık bir geleceğin kapısını açmış olacağımızdan ben şüphe duymuyorum."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İbn Haldun Üniversitesini "bu hayali ete kemiğe büründürmenin ilk ve önemli adımlarından biri olarak gördüğünü" dile getirdi.

Üniversitenin kurulmasından bugünlere gelmesinde emeği geçenlere teşekkür eden Erdoğan, "Açılışını yaptığımız külliyesimizin inşasında mimar ve mühendisleri ile müteahhit firmasıyla hakikaten bizlere hem tarihimizi hem bugünümüzü hem geleceğimizi işaret eden bir eser ortaya çıkardılar. Ondan dolayı kendilerini tebrik ediyorum." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, törene katılan yabancı konuklara da "Ülkemize hoş geldiniz" diyerek, hem öğrencilere hem de öğretim üyelerine hayırlı bir eğitim öğretim yılı diledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasının ardından kurdele keserek külliyesinin açılışını gerçekleştirirken, "Kurdeleyi keseceğiz, ama bugünün anısına bu makaslar, kestiğimiz kurdeleyle beraber hatıra olarak kalacak." ifadelerini kullandı.

CHP Özel: “İktidar, 12 yılda 6’ncı kez kara para düzenlemesi getiriyor”

TBMM- CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, yurt dışında bulunan sermaye piyasası araçlarını Türkiye’deki banka veya aracı kuruma bildiren gerçek ve tüzel kişilerin, bu varlıklarını serbestçe tasarruf etmesine imkan tanıyan düzenlemeye ilişkin, “İktidar, 12 yılda 6’ncı kez kara para düzenlemesi getiriyor. Daha bir yıl bile geçmeden benzer bir düzenlemenin getirilmesi, ekonominin içler acısı halinin göstergesidir.” ifadesini kullandı.

Özel, TBMM Başkanlığına sunulan İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’ne ilişkin yazılı açıklama yaptı.

Teklifle, yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçların 30 Haziran 2021’e kadar Türkiye’deki banka veya aracı kuruma bildiren gerçek ve tüzel kişilerin bu varlıkları serbestçe tasarruf etmelerinin mümkün hale getirildiğini anımsatan Özel, “Henüz Temmuz 2019’da, bu düzenlemenin aynısı 31 Aralık 2019’a kadar süre tanınarak TBMM’den geçirilmişti. İktidar, son 12 yılda 6’ncı kez kara para düzenlemesi getiriyor. Daha bir yıl bile geçmeden benzer bir düzenlemenin getiriliyor olması, Türkiye’de ekonominin içler acısı halinin göstergesidir.” görüşünü savundu.

Bu tür düzenlemelerin sıklığı ve adeta bir alışkanlık haline getirilmesinin, ülkedeki vergi sistemine, kayıt dışı ekonomiyle mücadeleyle ve kara paranın aklanmasının önlenmesine zarar verdiğini öne süren Özel, ekonomideki sorunlara bu tür geçici düzenlemelerle çare bulunamayacağını ifade etti.

CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, şunları kaydetti:

“Kaçan yabancı yatırımların, kara paranın getirilmesini teşvik eden bu tür düzenlemelerle telafi edilmesi mümkün değildir. Son verilere göre son 5 yılda yabancı sermayenin Türkiye’ye doğrudan yatırımları yüzde 54 azalmıştır. 2017 yılında 117 milyar dolar olan yabancıların Türkiye’deki portföyü, Ekim 2020’de 57 milyar dolara kadar gerilemiştir. Son 3 yılda 60 milyar dolarlık doğrudan yabancı yatırım ülkeden kaçmıştır. Böylesi bir ortamda pansuman tedbirler yerine ekonomide yapısal reformlar ve adalete duyulan güvenin sarsılmadığı bir yönetim anlayışı şarttır.”

Şehir hastanelerinde akıl almaz hesap

Kamu özel işbirliği modeli şehir hastanelerinde yatak başı maliyet 24 milyon lirayı bulacak.

CHP Balıkesir Milletvekili Dr. Fikret Şahin'in yaptığı hesaba göre, biri kamu özel işbirliği (KÖİ) yöntemiyle özel sektör tarafından yapılıp işletilen diğeri doğrudan devletin kendi yapıp işleteceği iki 'şehir hastanesi' arasında 25 kata varan yatak başı maliyet farkı oluştu.

Dr. Şahin'in yaptığı hesaba göre, KÖİ modeliyle inşa edilip müteahhit firmalar tarafından işletilen 20 şehir hastanesi için 25 yıl boyunca kira ve hizmet bedeli adı altında yapılacak ödemenin tutarı 752 milyar 794 milyon lirayı bulacak.

Tamamı hizmete girdiğinde toplam 31 bin 315 yatak kapasitesine ulaşacak olan KÖİ modeli şehir hastanelerinde 'yatak başı maliyet' 24 milyon 39 bin lira gibi bir seviyeye çıkacak.

DEVLET ELİYLE 980 BİN LİRA

Sözcü'den Erdoğan Süzer'in haberine göre, devlet modeli bu hastaneler için de bir hesap yapan Dr. Fikret Şahin, 10 şehir hastanesinin toplamda 10 milyar 95 milyon lira harcanarak hizmete açılacağını belirledi. Şahin'in hesabına göre, toplam 10 bin 300 yatak kapasiteli bu hastanelerde "yatak başı maliyet" ise sadece 980 bin lira olacak. Dr. Şahin, bu hesaplara KÖİ modeli şehir hastanelerinin devletin kendi yapacağı şehir hastanelerine göre 25 kata yakın yatak başı maliyet oluşturduğunu söyledi.

Dr. Fikret Şahin, yaptığı “yatak başı maliyet” hesabını şu şekilde açıkladı:

“Sağlık Bakanlığı 2020 yılı bütçesinde, KÖİ modeliyle yapılan 20 şehir hastanesinin tamamen hizmete gireceği 2022 yılı için ayrılan kira ve hizmet bedeli 21 milyar 910 milyon TL'ydi. 2020 yılı Sağlık Bakanlığı bütçe görüşmeleri döneminde dolar kuru 5 bin 77 TL olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu miktar 3 milyar 797 milyon 237 bin dolara karşılık geliyor. Şehir hastaneleri sözleşmelerine göre kira ödemeleri döviz üzerinden yapılmaktadır.

Sağlık Bakanlığı, 2022 yılı tahmini bütçesine göre KÖİ modeliyle yapılan 20 şehir hastanesinin kira ve hizmet bedeli için 25 yıl boyunca en az 94 milyar 930 milyon dolar ödeyecektir. Bu da bugünlerdeki yaklaşık kurla 752 milyar 794 milyon TL oluyor. 31 bin 315 yatak kapasitesi dikkate alındığında yatak başı maliyet 24 milyon 39 bin lirayı buluyor.

Oysa 2020 yılı Cumhurbaşkanlığı yatırım programındaki resmi veriler 10 bin 300 yataklı 10 şehir hastanesinin 10 milyar 95 milyon TL'ye yapılacağını, yatak başı maliyetin 980 bin lirada kalacağını gösteriyor.”

“BUGÜNE KADAR YAPILANLAR ACİLEN KAMULAŞTIRILMALI”

Dr. Fikret Şahin, en az 25 kat daha maliyetli olan KÖİ modelinden vazgeçilmesi gerektiğini belirtirken, “KÖİ modeliyle yapımı devam eden şehir hastaneleri de genel bütçeye aktarılmalı. Bugüne kadar yapılan şehir hastanelerinde gerçekleştirilen tüm kamu zararları şirketlerden talep edilmeli ve bu hastaneler mali yıkıma dönüşmeden acilen kamulaştırılmalıdır” dedi.

İsrail ile Birleşik Arap Emirlikleri arasında vize kaldırılıyor. Bir ilk yaşanacak

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), İsrail ile arasındaki vize uygulamasını kaldırıyor. Bu kararla birlikte BAE İsrail için vizeyi kaldırarak ilk Arap ülkesi olacak. İki taraf arasındaki anlaşmanın bugün imzalanacağı belirtildi.

Birleşik Arap Emirlikleri ile İsrail arasında bulunan vize uygulaması sona eriyor.

İsrail Kamu Yayın Kuruluşu KAN'ın haberine göre, İsrail ile BAE arasında karşılıklı olarak vizenin kaldırılmasına yönelik anlaşmanın bugün imzalanacağı bildirildi.

İLK ARAP ÜLKESİ OLACAK

Tel Aviv'deki Uluslararası Havalimanı Ben Gurion'da düzenlenecek törenle birlikte BAE, İsrail için vizeyi kaldırarak ilk Arap ülkesi olacak olacak. Törene, İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, ABD Maliye Bakanı Steven Mnuchin ve BAE Maliye Bakanı Ubeyd bin Hamid et-Tayyar'ın katılımıyla imzalanacağı, ardından ortak açıklama yapılacağı ifade edildi.

TRUMP AÇIKLAMIŞTI

Öte yandan, bugün İsrail'e gelecek olan BAE heyeti, Tel Aviv yönetimiyle iki taraf arasında ticari seferlerin kolaylaştırılması için de bir dizi anlaşma imzalayacak. Uzun süredir başta BAE olmak üzere Körfez ülkeleri ile İsrail arasında perde arkasında yürütülen ciddi temas süreci, ABD Başkanı Donald Trump'ın, 13 Ağustos'ta BAE'nin, 11 Eylül'de de Bahreyn'in İsrail ile normalleşme anlaşmasına vardığını açıklamasıyla aleni hale geldi.

15 Eylül'de Beyaz Saray'da düzenlenen resmi törende, İsrail ile BAE ve Bahreyn arasında "ilişkilerin normalleştirilmesine" yönelik anlaşmalar imzalanmıştı.

Ali Ekber YILDIRIM

20 Ekim 2020

Bekir Coşkun'un Onuncu Köy'ü yasta

Çok anlamlı bir Atasözümüz var; “Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.” Bekir Coşkun doğrularından vazgeçmemek için köşesinin adını Onuncu Köy koydu. Onuncu Köy’de hep doğrular yazıldı, doğrular konuşuldu. Onuncu Köy, pazar akşamı yasa boğuldu. Bekir Coşkun yaşama veda etti. Sevgili Yılmaz Özdil arkadaşımın yazdığı gibi; “Bir kişi vefat etti. Her evde cenaze var.”

Şanlıurfa’nın Tülmen Köyü’nden Ankara’ya gelerek muhabirlikten, Türkiye’nin en çok okunan yazarı olmak kolay değildi. Bekir Coşkun bunu başardı. Bizlere de örnek oldu. Sadece güncel siyasi konularda değil, her konuda çok duyarlıydı. Cumhuriyet değerlerine, Atatürk ilkelerine bağlı ve yılmaz savunucusuydu.

Bekir Coşkun, tarım konusunda da çok yazılar yazdı. Doğanın, suyun, toprağın, kuşların, çiçeklerin, böceklerin, ağaçların, tarımın, tüm canlıların, doğal yaşamın koruyucusu ve savunucusuydu.

Bir süredir yazamıyordum. Hepimiz o güzel, anlamlı yazılarını çok özlemiştik. Yazılarından bir kaç bölümü paylaşarak Bekir Coşkun’u saygıyla anıyorum.

★ ★ ★

ANIZ TARLASI VATAN

Anadolu’da tahıl biçildikten sonra kalan anızı yakarlar...

Sonbaharda rastlarsanız, Anadolu yanıyor gibi gözükür...

★

Çiftçi o sene anızını yakmıştı...

Ertesi gün tarlasını dolaşmaya gitti, elindeki sopayla külleri deşeleyerek iyice yanıp yanmadığına baktı...

20.10.2020

Gözü bir yanmış kuşa takıldı, kanatlarını açmış, renkli tüyleri kömüre dönüşmüş, öylece kalmıştı. Sopasının ucu ile ittirdi, yanmış kuşun altında altı tane yavrusu vardı, onlar da anneleri gibi yanmışlardı...

Üzüldü köylü...

O anne kuş isteseydi dumanlar geldiğinde, alevler yaklaştığında uçup gidebilirdi... Ama uçup gitmemişti...

Çünkü yavruları vardı, muhtemelen kanatlarını onların üzerine örterek onları alevlerden koruyabileceğini sandı...

Ve hep birlikte yandılar...

★

İşte anız tarlası vatan...

Yangın var...

Dumanlar kentleri basıyor... Havada yanık kokusu... Uzakta ya da yakında kimi hanelere ateş düşmüş... Yıkımın, kıyımın, hukuksuzluğun, zulmün, maddi-manevi işkencelerin tutuşturduğu yüreklerden gelen çatırtı sesleri...

Bekliyor ki kaçsınlar...

★

Doktorlar, mühendisler, mimarlar, avukatlar, hukukçular, akademisyenler, esnaf, işadamları, bilim insanları, aydınlar, yetişkinler, kadınlar, erkekler, istiyorsun ki kenara çekilip gitsinler...

Öğretmenler canlarını kurtarıp uçsunlar...

Anneler-babalar çocuklarını yangına terk etsinler...

★

(Cerrahpaşa'ya bir bak...)

★

Yakıyorsun ortalığı...

20.10.2020

Genizleri yakan duman, havayı yalayan alevler, canı yananların çığlıkları, vicdanlara düşen amansız ateş...

İstiyorsun ki kaçan kaçsın...

Kalan yansın...

★

Ama bilmiyorsun...

Kanatlarını gelecek kuşaklara açıp yananlar bu toprakları “vatan” yaptılar...

Hiç şüphen olmasın...

Eğer nesiller yanacaksa...

Gerekirse yine yanacaklar...

(13 Haziran 2018/SÖZCÜ)

★

GÜVEÇ.

Başbakan dedi ki:

“Tarım ürünlerinde Avrupa birincisiyiz...”

★

Gelin güveç yapalım:

İki kibrit kutusu büyüklüğünde tereyağını çatalın ucuna takıp tencerede dolandırın...

(Tereyağı; Hollanda)

★

Biberleri önce boydan boya, sonra enlemesine doğrayın, bıçağın tersi ile doğrama tahtasından tencereye atın, biber önemlidir. (Hindistan)

★

20.10.2020

Patlıcan...

(Kıbrıs) Kabak...

(Ukrayna, Güney Afrika) Patates...

(Almanya, Hollanda) Eşit boylarda doğrayıp tavaya atın...

★

Bol domates...

(Tek ekimlik tohumu İsrail)

★

Altı diş sarımsağı lira büyüklüğünde tık tık tık doğrayın...

(İran)

★

Kuşbaşı...

Ayrı bir tavada hafif yağda dağladıktan sonra “Bana her şey seni hatırlatıyor” şarkısını mırıldana mırılda güvece ilave edin...

(Arjantin)

★

(Bakın sizin güveç Birleşmiş Milletler gibi oldu...)

★

Yanına soğan şart...

(Rusya, Çin)

★

Neticede Tarım Bakanı’nın et ithal edeceklerini açıkladığı sırada, Başbakan milletin gözünün içine baka baka birinciliğimizi ilan etti:

“Tarımda Avrupa Birliği’nin birincisiyiz...”Üförmeye bağlı bu...

Eğer “Uzay seyahatlerinde dünya birincisiyiz, onlar giderken biz çoktan geliyorduk” derlerse şaşırmayın...

Çünkü asırlardır asla olmayan şeyleri anlata anlata insanları uyutmaya... İnsanlar da asla olmayan şeyleri dinleye dinleye uyumaya alıştıkları için bu bir gelenektir...

Üfürme esasına dayanır...

Yeter ki utanma duygun olmasın...

(7Mart 2018/SÖZCÜ)

ACI REÇEL...

İŞSİZ sabah uyandığında uzun uzun tavana bakar... Dışardan gelen sesleri dinler... Önden geçen arabaların uğultusu, uzaktan sokak satıcılarının sesi, okuldan tüymüş çocukların gürültüsü...

Ama onu en çok bir telefon sesi ya da kapının zili heyecanlandırır...

Bir haber beklemektedir işsiz... Bir haber...

İçindeki sıkıntıya inat, tek tesellisinin yatağından çıkmak zorunda olmadığını düşünür... Oysa bu; kurulu saatin sesi ile işe yetişmek için sıcak yataktan çıkmaktan binlerce kat daha acı verir insana...

Yüzünü yıkasa da olur, yıkamasa da...

Aynaya baksa da, bakmasa da...

O en acı veren şey; ev ahalisi ile kahvaltı masasındaki reçele elini uzatırken, bunu hak etmediği duygusu içindedir işsiz... İçinde dolanıp duran sızı bir an göz pınarlarına ulaşır ve reçelin aslında acı olduğunu öğrenir...

Hava her zaman kapalı...

Her söz yaralayıcı...

Her dost yabancı...

Ve re el acı...

Ben bilirim i ssizi...

Öyle telefona bakar...

Kaç gündür gökten kapanan fabrikaların, iflas eden i şyerlerinin, konkordatoların, i ten  ıkartılanların haberleri ya ıyor... Toplam i ssiz sayısı 5 milyonu açtı diyorlar... Altı kişi alınacak kapının önünde    bin ki şinin kuyru a girdiği haberler var gazetelerde...

Bir baba kendini asıyor, bir anne çocuğunu parka atıyor, bir i ssiz cinnet geçiriyor, biri kendini yakıyor...

Fabrikalar, atölyeler, çiftlikler, sanayi ve tarım alanları yerine;  l  yatırımlara, savurganlığa, saraya, u a a, ya maya giden ulusal servetin kaçınılmaz sonucuydu bu, acı çekiyor i ssizler...

Kimi zaman kapı zili ya da telefon  almı  gibi gelir adama... O umutsuzluk, o bekleyiş, o çaresizlik nasıldır bilemezsiniz...

Hava her zaman kapalıdır, ı ıklar her zaman fersiz...

Her söz i ssizde yaradır...

Git sor i ssize...

Reçel acıdır... (27  ubat 2019/SÖZCÜ)

SON KIRLANGIÇ

Son kırlangıç da geçti ba ımın üzerinden...

Artık mevsim g z...

G z hüzün zamanıdır...

Canım sıkılır kuşların gidi ine...

"Durun nereye, nereye" diye...

Peşlerinden bağıarak koşasım gelir...

★

Mevsim artık güz...

Gölgeler döndü...

Güneşin eski sıcaklığı yok...

Ayrılık günleridir...

Hüzün taşır gibi beyaz bulutlar dolanıyor başımın üzerinde...

"Durun durun, aceleniz ne" diye...

Kollarımı açıp bulutları tutasım gelir...

★

Artık sesleri gelmiyor, birbirlerinden uzak durarak ve bağıarak konuşan komşu bostandaki köylülerin...

Bağları bozdular...

Dalında unutulmuş tek tük üzüm taneleri...

Yaşlı saçlar gibi asmalar...

Yazlıkçılar kepenkleri kapatıp gittiler...

Bahçelerde gözden çıkarılmış birkaç eski sandalye, bir plastik masa. Kapının açılmasını boşuna bekleyen aç kalmış tekir...

Benim en çok dalından kopup düşen şu yapraklara canım sıkılır...

"Durun şurada" diye...

Toplayıp toplayıp dallarına koyasım gelir...

★

Hüzündür güz...

Güneş topraktan, kum sıcaktan, buğday başaktan, kuşlar yuvadan, gül yaprağından, yeşil sarıdan, yaz aşklarından eller ayrılır...

Terminallerde sarılıp sarılıp gidenler var...

Bir kız yüzünü duvara dönmüş, ağladığından utanır...

Ama bugünler ayrılık zamanıdır...

Bu mevsimde daha çabuk ağlıyor insan...

Bahaneye bakar gözpınarları...

Durup dururken bahar yağmurunun ilk iki damlası...

Yaş gözden ayrılır...

★

Güz hüzün mevsimidir...

Bu ayrılıklar bana göre değil...

Elimde beyaz mendil...

Peşlerinden koşup "ağlamayın..." diye diye...

Tüm ıslak gözleri silesim gelir...

(2011/Cumhuriyet)

Alaattin AKTAŞ

20 Ekim 2020

Konutta ikinci el satış yoktur devir vardır, satış ilk el olandır

✓ ***Konutta sıfır olanların satışı gerçekten satıştır. Ancak ikinci eldeki konutların el değiştirmesini satış olarak değil, otomobildeki gibi devir olarak nitelermek gerekir.***

✓ ***Konutta ikinci el devirlerin satış sayılması, aynı konut birden fazla el değiştirdiği için belli bir süre mükerrerliğe de yol açar.***

Yapılan işlem birey açısından tabii ki alım ve satımdır. Konu ister konut olsun, ister otomobil ya da başka bir araç.

Ama bireyin ötesine geçip bu alım satımı ülke ekonomisine, ülke sanayisine katkı boyutunda incelemeye başladığımız an durum değişir. Çünkü artık konu, satış boyutuyla, inşaat sektörünü, otomotiv sektörünü ilgilendirir hale gelmiştir.

Düşünün, müteahhitlik yapıyorsunuz; gayet güzel evler inşa etmişsiniz, çeşitli nedenlerle satış fiyatınız vatandaşa yüksek geliyor, satamıyorsunuz bitmiş evlerinizi, bekliyorsunuz. Zora girmişsiniz ya da girmek üzeresiniz üstelik. Bir gün sabah gazeteleri açıyor ve “Şu kadar yüz bin konut satıldı, sektör canlandı gidiyor” şeklinde haberler okuyorsunuz. Siyasiler de yorum yapmış, “İnşaat sektörü tırmanışa geçti” diye. Sonra detaylıca göz atıyorsunuz haberlere, satılan konutların çok büyük bir bölümünün ikinci el olduğu belirtiliyor. Belki sizin on yıl, on beş yıl önce yapıp sattığınız konutları belli ki birileri birbirine satıyor. “Bana ne bundan” diyorsunuz sessizce, “Bana ne ikinci eldeki bu satışlardan, bize ne, inşaat sektörüne ne; benim sıfır evlerim alıcı bekliyor”...

Satış değil devir

Başlıkta vurguladık. Konutta ikinci el satış yoktur, bu olsa olsa devirdir. Her ne kadar günlük konuşmada her şey için alış ya da satış diyorsak da ülke ekonomisine katkısı dikkate alındığında ikinci eldeki el değiştirmeler satış olarak nitelendirilemez.

Zaten bu konuya daha önce de değinmiş ve TÜİK'in de otomotivde ikinci elde yaşanan hareketleri devir olarak nitelediğini belirtmiştik.

Otomotivde ilk el satış, yani trafiğe kaydı yapılan araç olarak niteleniyor, ikinci el ise devir olarak.

Gidip bir galeriden ya da yan komşunuzdan veya bir ilandan bulup örneğin 2010 model bir otomobil almanızın otomotiv sektörüne bir katkısı var mı, olabilir mi? Katkı, size otomobilini devreden kişinin o parayla sıfır bir otomobil alması halinde söz konusudur. Size otomobilini satanın sıfır değil de model yenilemek için gidip bu sefer 2015 model bir otomobil alması da tabii ki sektöre herhangi bir katkıda bulunmayacaktır.

Aynı durum ev için de geçerli. Tamam, devir işleminden dolayı devlet vergi geliri elde eder, aracılık işlemi yapan emlak komisyoncuları hakları olan komisyonu alır, konutun yeni sahipleri muhtemelen yeni evlerinde bir tamirat tadilat işine girer ve bu yan sanayiye ve hizmetler sektörünü olumlu etkiler. Bunların da elbette ülke ekonomine katkısı var.

Ama bu tür devirlerden dolayı yukarıda örneğini verdiğimiz müteahhidin stoktaki konutlarında bir azalma olmaz. Yalnızca yıllardır oturduğu evi bir başkasına satan, yani devreden kişi eline geçen parayla sıfır konut alırsa bir katkıdan söz edilebilir.

Dolayısıyla ikinci el konut satışları ülke ekonomisine, özellikle de inşaat sektörüne doğrudan bir katkı sağlamaz. Ve yine dolayısıyla ikinci eldeki devirlere satış demek yanıltıcı; otomotivdeki gibi ikinci el devirlerin adını doğru koymak gerekir.

Hele hele ikinci eli de katarak “Toplamda şu kadar konut satıldı” türü değerlendirmelere gitmek bir avuntudan ibarettir.

İlk el satışta en kötü eylül yaşandı

Öncelikle konut satış ve devrine ilişkin istatistiklerin tüm Türkiye'yi kapsayacak şekilde 2013 yılından bu yana tutulduğunu bir kez daha belirtelim. Dolayısıyla veriler söz konusu yıldan başlıyor.

İşte eylül ayında gerçekleşen 41 bin adetlik ilk el satış şimdiye kadarki en düşük eylül satışı olarak kayıtlara girdi. Eylülün böylesine düşük gerçekleşmesi hiç kuşku yok ki düşük faizli kredi olanağından yararlanmak isteyenlerin haziran, temmuz ve ağustostaki yüklü alımlarından kaynaklandı. Alımlar söz konusu üç ayda yoğunlaştıncaya eylüldeki satış düşük kaldı.

Uygun koşullu kredi olanağının sona ermesiyle ipotekli satışlar belirgin olarak hız kesti, bu konudaki verileri dün aktarmıştık. Bir yandan kredi koşullarının elverişli olmaktan çıkması, bir yandan sıfır konutların yüksek fiyatı satışların eylül sonrasında da düşük seyretmesi sonucunu doğuracak gibi.

İlk el konut satışı (Adet)

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Ocak	36.040	31.048	44.363	44.235	40.077	37.971	40.155	39.163
Şubat	37.303	32.648	43.713	45.215	47.409	40.662	38.074	39.521
Mart	34.089	44.163	50.701	56.376	52.374	51.487	41.983	43.052
Nisan	14.848	37.784	47.534	51.988	46.908	52.598	37.555	41.233
Mayıs	16.860	37.246	55.502	52.976	56.043	49.001	41.456	46.049
Haziran	58.632	23.265	57.064	45.433	49.354	51.202	42.620	43.345
Temmuz	67.937	38.931	57.617	53.949	37.829	43.623	39.373	49.224
Ağustos	52.123	40.634	49.362	56.498	53.784	53.218	48.828	38.817
Eylül	41.376	51.393	60.219	70.019	50.972	43.333	53.039	46.778
Ekim		50.181	74.815	56.994	61.677	50.564	44.499	35.363
Kasım		48.909	40.821	59.354	63.467	50.976	48.128	48.255
Aralık		75.480	69.861	66.661	71.792	74.032	65.844	58.329
9 aylık top.	359.208	337.112	466.075	476.689	434.750	423.095	383.083	387.182
Aylık ort.	39.912	37.457	51.786	52.965	48.306	47.011	42.565	43.020
Yıllık top.		511.682	651.572	659.698	631.686	598.667	541.554	529.129
Aylık ort.		42.640	54.298	54.975	52.641	49.889	45.130	44.094

Maviler en yüksek satış gerçekleşen on ayı, sarılar ise en düşük satışta kalınan on ayı gösteriyor.

Abdulkadir Selvi

Muhalefetin 2023 modeli

Bazı yazılar erken yazılardır. Bu da onlardan birisi.

Ancak bu, ulaştığım bazı kulis bilgilerini yazmama engel değil. Çünkü 2023 seçimlerine giden yolun yapı taşları şimdiden döşeniyor.

AK Parti ne kadar farkında orasını bilmiyorum ama AK Parti karşıtı cephede çok önemli gelişmeler yaşanıyor. Buna aslında **Erdoğan** karşıtı cephe demek daha doğru olur.

Muhalefet, 2023 seçimlerini “**Erdoğan gitsin**” seçimleri olarak ilan etmiş durumda. Hedef öncelikle **Erdoğan**’ı göndermek. “**Erdoğan gitsin, sonrasını planlarınız**” yaklaşımı söz konusu.

Muhalefet, ittifaklarla yerel seçimlerde sonuç aldı. Şimdi bunun ikinci versiyonu hazırlanıyor. 2023’e yeni ittifak modeli hazırlanıyor. Hedef, **Erdoğan**’a karşı ortak aday çıkarmak. Bazı ipuçlarına ulaştığım yeni modelin olgunlaşmış halini süreç ilerledikçe öğreneceğiz.

AKŞENER VE DEMİRTAŞ’IN SÖZLERİ

Ama öncelikle sizi 2018 seçimlerinde Cumhurbaşkanı adayı olan **Meral Akşener** ile **Selahattin Demirtaş**’ın açıklamalarına götürmek istiyorum.

Meral Akşener cumhurbaşkanı adayı olunca **Kılıçdaroğlu**’nun **Abdullah Gül**’ü çatı adayı yapma planı suya düşmüştü. **Devlet Bahçeli**’nin, “**Evine dön**” çağrısına Cumhurbaşkanı **Erdoğan**’ın da destek vermesi **Akşener**’in muhalefetin ortak adayı olma umudunu arttırdı. Ancak **Akşener**, bir şey daha

söyledi. “**Cumhurbaşkanı olacağım diye T?rkiyem diye**

Türkiye’nin önünü tıkamam” dedi. **Selahattin Demirtaş** ise “**Partiler üstü bir ismin ‘demokrasi blokunun’ oluşmasında kolaylaştırıcı olabileceğini düşünüyor musunuz?**” sorusuna “**Evet, olabilir**” yanıtını verdi.

Akşener de Demirtaş da 2023 için “**Adayız**” demediler, tam aksine ortak bir aday için feragat edebilecekleri sinyali verdiler.

PARTİLER ÜSTÜ İSİM KİM?

Partiler üstü isim söz konusu olunca geçmişte gözler ya eski cumhurbaşkanlarına ya da Anayasa Mahkemesi başkanlarına çevrilirdi. Eski Cumhurbaşkanı **Abdullah Gül**, “**Aradığınız o isim benim**” dercesine zaman zaman yaptığı çıkışlarla kendini hatırlatıyor. **Ekrem İmamoğlu**’nun da bu role kendini hazırladığı biliniyor. Ama başka yerlerde başka isimlerin de hazırlandığı bir gerçek.

YENİ MODELİN İPUÇLARI

Yeni modelin iki aşamalı olduğu anlaşılıyor. Birinci adımda **Erdoğan**’ın tasfiyesi, ikinci aşamada ise muhalefet blokunun yönetimde yer alması.

“**Demokrasi bloku**” tezini savunan **Demirtaş**’ın “**başkan yardımcılığı ve iki bakanlık**” formülünü tartışmaya açmaya hazırlandığı söyleniyor.

BİR BAŞKAN, ÜÇ BAŞKAN YARDIMCISI

Partiler üstü cumhurbaşkanının başkanlığında CHP, İYİ Parti ve HDP’den birer başkan yardımcısı ve demokrasi blokunu oluşturan partilerin oy oranlarına göre kabinede temsil edildikleri bir ittifak modeli üzerinde duruluyor. Elimizdeki kısıtlı bilgilere göre ittifakın ana omurgasını oluşturan CHP, İYİ Parti ve HDP’ye birer başkan yardımcılığı ile ittifakta yer alan partilerin liderlerinin kabinede yer aldığı ve partilerin oy oranlarına göre temsil edildiği bir formül olgunlaştırılmaya çalışılıyor.

YENİ MODEL ÜZERİNDE ÇALIŞILIYOR

Kimse bana bu model muhalefet partilerinde müzakereye açılmadı demesin. 2018 seçimlerinde ve yerel seçimlerde “**muhalefette ittifak**” modeli de siyasi partilerde hazırlanmamıştı. Ama bir yerlerde hazırlanıp muhalefete sunuldu.

ABDULLAH GÜL’DEN ALGI OPERASYONU

ANAYASA Mahkemesi’yle ilgili tartışmanın iki yüzü var.

1- Anayasa Mahkemesi’nin **Enis Berberoğlu** hakkında verdiği hak ihlali kararının İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından “**yerindelik denetimi**” gerekçesiyle reddedilmesi.

2- Anayasa Mahkemesi üyesi **Engin Yıldırım**’ın attığı “**Işıklar yanıyor**” tweet’i üzerine yaşanan darbe iması tartışmaları.

Asıl tartışılması gereken Anayasa Mahkemesi’nin ihlal kararı karşısında yerel mahkemenin tutumuydu. **Engin Yıldırım**’ın “**Işıklar yanıyor**” tweet’i bu kararın tartışılmasına engel oldu. Çünkü geçmişi darbeler tarihi olan Türkiye’de ışıkların ne için yandığını çok iyi biliyoruz. Zaten o tweet, darbelerin parolası haline gelen “**Genelkurmay’ın ışıkları yanıyor**” sözünü hatırlattığı için tepki gördü.

GÜL'ÜN YANILGISI

Bir süredir suskun kalmayı tercih eden eski Cumhurbaşkanı **Abdullah Gül**, Anayasa Mahkemesi'yle ilgili tartışmada yerini aldı. Anayasa Mahkemesi üyesinin sosyal medyadan paylaşım yapmasını doğru bulmadığını belirtti. Önemli olan Anayasa Mahkemesi üyesinin sosyal medyayı kullanıp kullanmaması değildi. Daha önce de bisikletli paylaşım yapmış, sosyal medyada alkışlanmıştı. Asıl önemli olan, darbe çağrışımı yapan o tweet'in atılmasıydı. Eski Cumhurbaşkanı **Gül**'den beklenen, darbe çağrışımı için bir şey söylemesiydi. Ama o Anayasa Mahkemesi'nin özgürlükçü kararları nedeniyle hücumu uğradığını

savundu. **“AYM'nin bütün özgürlükçü kararlarına 'evet' diyen üyeleri saldırı altında”** diye konuştu. Doğru bir zamanda, yanlış bir yerde durdu. Bir odak sapmasına hizmet etti. Çünkü Anayasa Mahkemesi'nin özgürlükçü kararları tartışılmıyor. Anayasa Mahkemesi üyesinin neden olduğu darbe imasına tepki gösteriliyor. Eski Cumhurbaşkanı **Abdullah Gül** ise belki 2023'teki Cumhurbaşkanlığı adaylığı için zemini tahkim etmeye çalışıyor ama çok ciddi bir algı operasyonu yapıyor. Burada Anayasa Mahkemesi özgürlükçü kararı için hedef tahtasına oturtulmuyor, **Engin Yıldırım**'ın darbe çağrışımı yapan tweet'ine tepki gösteriliyor. **Engin Yıldırım** bile yanlış anlaşıldığını düşünüp özür dilerken, Anayasa Mahkemesi üyelerinin önemli bir bölümü bu tweet'inden dolayı Engin Yıldırım hakkında soruşturma açılmasını talep ederken, **Abdullah Gül** bunları görmezden geliyor. Hatta onların dahi gerisine düşüp, odak noktasına darbeyi değil, özgürlükleri yerleştiriyor.

Kur lobisi bellidir

Esfender KORKMAZ

20 Ekim 2020

Ekonomi yönetimi, yaşamakta olduğumuz krizi kabul etmiyor. Bu yaşadıklarımızın dış güçlerle bağlantılı lobiler olduğunu savunuyor.

Aslında geçmişte yaşadığımız 2001 krizinde de o zamanki Hükümet değil fakat spekülâtif sermaye yanlıları, kurlarda artış isteyenleri "**kur lobisi**" olarak suçlamıştı.

Bu gün TL'nin aşırı değer kaybı hem üretimde ithal girdi payının yüksek olması hem de güven sorunu nedeni ile rekabet gücümüzü artırmadı, fakat tahribatı 2001 krizinden daha ağır oldu.

1. Kur artışları enflasyona yansıdı. Değerli kur ithal girdi fiyatlarını artırdı. Üretim maliyetleri arttı. Perakendeye yansıdı. Dahası üretici ve satıcı eskiden ithal edilmiş malların fiyatını da aynı şekilde artırdı. Gelirler aynı oranda artmadığı için halkın satın alım gücü düştü, yani halk yoksullaştı.

2. İthalat için önce TL kazanmak sonra döviz gerekiyor. Ekonomide daralma gelir artışını sınırladı. Döviz bulmakta hem pahalı hem de zor oldu. Yani ithalatın finansmanı zorlaştı. Birçok firma zora girdi, borç yapılandırmasına gitti. İmalat sanayiinde kapasite kullanım oranı düştü, işsizlik arttı.

3. Kaldı ki, üretimde girdi oranı yüksek olan her ülkede işsizlik artar.

4. Özel sektör ve bankaların dış borçlarında TL cinsinden maliyet arttı. Bankaların dönmeyen kredi riski arttı.

Krize girmemizin temelinde, kırılgan ekonomi ve güven sorunu geliyor. Her ikisinde de uygulanmakta olan kur sorunu etkili oldu. Dalgalı kur sistemi çalışmadı... Çünkü ekonomik yapımızla uyumsuzdu.

1. Türkiye de genel olarak piyasada **oligopol ve kartel yapılar** var. Kamu tekellerinin özelleştirme yoluyla özel sektöre geçmesi, bu yapıları güçlendirdi. Serbest kur sistemi için piyasa altyapısı uygun değildi.

2. **Dolarizasyon** milli paraya güvensizliği gösterir ve kurlardaki istikrarı bozar. Para politikasının etkinliğini düşürür.

2000 yılında toplam mevduat 56,3 milyar lira idi. Bunun yüzde 55'i 30,9 milyar lirası (yüzde 55) TL cinsinden, 25,4 milyar lirası da (yüzde 45) döviz cinsindendi. Bu demektir ki, 2001 krizinden ve İMF'nin dalgalı kur önermesinden önce dolarizasyon vardı.

2001 dalgalı kur sisteminden sonra dolarizasyon daha da arttı. 2002 yılında 128,5 milyar lira olan toplam mevduatın 56,3 milyar lirası (yüzde 44) TL, 72,2 milyar lirası (yüzde 56) döviz cinsinden idi.

Bu konuda yapılan bilimsel araştırmalardan da Dolarizasyonun döviz kuru belirsizliğini artırdığı sonucu çıkmıştır. (Ersan Sever; Türkiye'de Dolarizasyon Süreci ve Döviz Kuru Belirsizliği İlişkisi)

3. Vadeli döviz işlemleri piyasası gelişmediği için, kur oynaklığı yüksek oldu. Yasa 2001 yılında çıkarılmış olmakla birlikte, Türkiye de ilk **Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası** *2005 yılında İzmir'de işleme açıldı. Bu borsa, 5 Ağustos 2013'te Borsa İstanbul bünyesine katılıp "**Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası**" (VİOP) adını aldı.

Vadeli döviz işlemlerinde vade sonunda belirlenen kurlar nedeni ile, kur oynaklığını frenler. Mamafih vadeli işlemler borsası da Döviz dalgalanmalarından korunmak amacıyla kurulmuştur. Ayrıca ithalat ya da ihracat yoluyla döviz borçlanan ya da döviz alacağı olan yatırımcıların riskten kurtulmaları için kullanılan bir araçtır.

Geçmişte Türkiye de vadeli döviz işlemleri piyasası dardı, bu günde *Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası AŞ* daha çok spekülasyon amaçlı kullanılmaktadır.

Netice itibariyle, İMF uzmanları global ekonomiyi homojen zannettikleri için gelişmiş piyasalar ve ekonomiler için uygulanan dalgalı kur politikasının Türkiye içinde bir çözüm olacağını zannettiler. Onlarla gelen Kemal Derviş'in de Türk ekonomisi ile uzaktan bilgisi olmuştur. Derviş'e katılan ve sistemde payı olan yerli iktisatçıların bir kısmı devlet memuru idi. Bir kısmı ise akademisyendi. Bunlara ve Derviş'i paylaşamayan siyasi partilere aynı şekilde Derviş hayranı basına ne demek gerekir?

Daha beteri AK Parti'nin dalgalı kura sonuna kadar sarılmasıdır. Mamafih Türkiye'nin kur şoku yaşadığı, ekonominin durgunluğa girdiği bir dönemde bile AK Parti 2018 seçim beyannamesinde "*dalgalı döviz kuru rejimi sürdürülecek. Döviz piyasaları yakından takip edilecek, gerektiğinde dengeleyici döviz likiditesi araçları kullanılacak.*" demiştir.

Sonuçta, Türkiye 2003-2020 (Ağustos) döneminde, 833,4 milyar dolar dış ticaret açığı ve 580 milyar dolar cari açık verdi. Bu kadar kaynak bizden çıktı, belirli ülkelere gitti. Bu kaynakların kime ve nasıl gittiğini sorgularsak İMF'nin neden dalgalı kura zorladığı ve siyasilerin neden dalgalı kuru benimsediği daha net anlaşılır .

Yabancı kazanmak ister... Bunları kazandıranlar dalgalı kuru isteyenlerdir. Şimdi anlaşıldı mı gerçek kur lobisi kimdir?

20 Ekim 2020, Salı

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Türkiye'nin sorunları birer birer çözüme kavuşuyor

Dünyada hangi ülkenin hiç problemi yok ki, Türkiye'nin problemlerine sanki çözümsüzlermiş gibi bakalım? İngiltere Brexit'e mi, Amerika tırmanan ırk ayrımı tehlikesine mi, Fransa Sarı Yelekliler'in sorunlarına mı çözüm üretebiliyor ki?

Ersin Tatar seçildi

Eğer tarafsız bir gözle bakabilirseniz, kriz yaratabilecek sorunlarımızın birer birer çözüme kavuştuğunu görebilirsiniz. Örneğin Kıbrıs'taki Cumhurbaşkanı seçiminde Ersin Tatar'ın kazanması ile muhtemel bir kriz önlenmedi mi? Bu şekilde Kıbrıs Türkleri ile Türkiye'nin yollarının ayrılması ihtimali devre dışı bırakıldı... Bunun gibi devlet içindeki FETÖ yapılanmasının tasfiyesi konusunda atılan adımlar görmezden gelinebilir mi? Son olarak yargıdaki tasfiyeler bu alandaki kararlılığın yansımaları değil mi?

Doğalgaz bulundu

Ne kadar karamsar olsanız da Türkiye'nin çeşitli alanlardaki dışa bağımlılığının inişe geçtiğini görmez misiniz? Karadeniz'de bulunan doğalgaz, bu alandaki buluşların sadece ön habercisi niteliğinde... Türkiye'nin insansız hava araçları savaş alanlarında tankların rolünü asgariye indiriyor. Türkiye'nin taraf olduğu ya da doğrudan ağırlığını koyduğu kriz noktalarında olumlu gelişmeler var. Azerbaycan'ın Dağlık Karabağ cephesi veya Libya bu olumlu gelişmelerin yer aldığı coğrafyalar.

Karamsar olmayalım

Özetle karamsar olmayalım. Evet, döviz kurları moral bozucu rakamlara dayanıyor. Ama yakın ve uzak tarihte döviz kurlarının siyasal ya da ekonomik kaderimizi belirlediğini ne zaman gördük ki? En çarpıcı rakamların ardından hep çözümler gelmedi mi?

Markar Esayan'dan sonra Bekir Coşkun'u da kaybettik

Meslektaşım Bekir Coşkun'un da menhus kanser hastalığına yenildiğini, Markar Esayan'ın vefatından bir gün sonra üzülererek öğrendim. Bilemiyorum, Bekir Coşkun'la ne kadar zıt siyasal görüşlere sahiptik? Ama ikimiz de gazete yazarlığı mesleğinin emekçileri olarak ortak kadere sahiptik. Bizim kuşak yolun başında siyasal görüş farklılıklarının insanların dostluğuna engel olmayacağını ve birbirimizden nefret etmenin aklın gereği olmadığını düşünürdük. Bekir Coşkun'la yıllar önce birlikte yaptığımız Urfa seyahatinin tadı hâlâ damağımda... Ona rahmet, yakınlarına ve arkadaşlarına sabırlar diliyorum.